

УКРАЇНА – У СЕРЦІ КОЖНОГО

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Черговим кроком вшанування Великого Сина українського народу Тараса Шевченка став концерт, присвячений 204-й річниці від дня народження цього воїстину геніального народного поета і художника, що пройшов у залі Гуго Коллонтая нашої академії для патріотичної громадськості Кременця та регіону.

Програму виступів відкрив оркестр народних інструментів (диригент Надія Найчук) позивними «Рече та стогне Дніпр широкий», читець Віталій Бойко з фрагментом вірша Тараса Шевченка «Хіба самому написати...» та камерний хор під керуванням Алли Афанасенко з невмирущим «Заповітом», під час виконання якого відбулося урочисте покладання квітів до пам'ятника Кобзареві в міському парку та до погруддя поета на майдані перед центральним корпусом академії.

На підтвердження назви концерту поетично-пісенна композиція у супроводі оркестру народних інструментів закликала присутніх віддати данину світлої пам'яті Героям Української революції 1917 – 1920 років, Крут, Небесної Сотні, які свідомо йшли на вірну смерть за Україною в серці: тематичні поезії у виконанні Андрія Колісника та Назара Прокопів, пісні «Герої не вмирають» (солістка Оксана Бялковська), «Пане Симоне, готуйте похід» (соліст Олексій Боднар), «Молюсь за тебе, Україно» (хор коледжу під орудою Любомири Люлюк, соліст Стас Семенюк). Оркестр продовжив композицію-пролог старовинним буковинським «Козачком», а завершив її твір «Ангели Майдану» (соліст Володимир Поцілуйко (музика Павла Дворського, слова Богдана Писного, аранжування Сергія Русакова).

Пісенну частину програми презентували солісти Володимир Іванюк із симфонічним оркестром під керуванням Володимира Козачка (фрагмент із поеми «Чернець»; музика Михайла Вериківського), Юлія Гусарук («Ой, три шляхи широкі», музика Івана Степового; концертмейстер Алла Савчук; клас викладача Алли Афанасенко), Ілона Данилюк (Марко Кропивницький «Соловейко», концертмейстер Любава Головінська, клас викладача Неллі Галішевської), заслужений артист України Микола Швидків (українська народна пісня «У полі могила», аранжування Ірини

Харамбури), Наталія Попілевич (українська народна пісня в обробці Олександра Доскалова «На вулиці скрипка грає», концертмейстер Любава Головінська, клас викладача Неллі Галішевської), Оксана Бялковська (слова Тараса Шевченка, музика Андрія Скоробагата «Нащо мені чорні брови», концертмейстер Валерія Сазанська).

Іх виступи доповнювали музичні колективи: квартет «Кремінь» у складі Володимира Дзюми, Володимира Іванюка, Петра Клака, Сергія Шегери (слова Олександра Смика, музика Валерія Марченка «Виплеснемо сонце на свої хоругви...»; аранжування керівника оркестрової групи Валерія Яскевича), капела бандуристів під керуванням Ірини

Валерія Сазанська), камерний хор (слова Тараса Шевченка, музика Ганни Гаврилець «Все упованіє моє», керівник Алла Афанасенко), гурт «Вишиванка» (слова Тараса Шевченка, музика Богдана Фільца «Вітре буйний» і «Летіли гусоньки» Валерія Марченка, аранжування керівника оркестрової групи Валерія Яскевича), ансамбль викладачів під керівництвом Алли Афанасенко

Харамбури (пісня Гната Хоткевича на слова Тараса Шевченка «Тече вода в синє море»), народний художній ансамбль «Калина» (слова Катерини Квітчастої, музика Руслани Лісової)

«Гуси, крила білі», керівник Олена Новик, концертмейстер

(слова Тараса Шевченка, обробка Андрія Кушніренка «Садок вишневий»), хор народного співу під орудою Ольги Пуцик (слова Тараса Шевченка, музика Миколи Блажкєвича «У перетику ходила», аранжування для оркестру керівника оркестрової групи Валерія Яскевича).

До концерту, як завжди, увійшли інструментальні твори у виконанні ансамблю сопілкарів (Дмитро Демінчук «Гумореска», соло на дрибні Олексій Боднар, керівник Мар'яна Томашівська), брас-квінцету під керуванням В'ячеслава Войтка (В'ячеслав Войтко «Веселі музиканти»), Мар'яни Томашівської у супроводі гурту «Веселі музики» (Василь Попадюк «Буковинські наспіви»),

Поетична програма включала уривки із глибоко актуальних творів Великого Кобзаря, які звучали з уст акторів студентського експериментального театру «Пілігрим» Івонни Свитки, Марії Мазовіти та ведучих свята Ірини Бевської і Віталія Бойка.

Свій яскравий дарунок у вінок Кобзареві влили народний художній ан-

самбль танцю «Горлиця» з «Українським святковим» і підготовча група ансамблю із танцем «Веселі музики» (керівник і постановник Андрій Медецький).

Як завершальний акорд виступів учасники та глядачі разом і хором народного співу підхопили вічний Шевченків «Рече та стогне Дніпр широкий» і цим підтвердили, що для кожного з них дійсно вагомими й актуальними є почуття безмежної любові до рідної України.

Програму концерту підготували Василь Скоропляс, Микола Сиротюк, Василь Райчук, Валерій Яскевич, Лев Харамбура, Олександр Ковень.

Фото Сергія КОЛІСЦЬКОГО

Ольга СТАВІНСЬКА

Для геніїв час не вимірюється датами народження і смерті: їхнє життя і творчість перебувають поза часом; завжди сучасні й актуальні, вони — безсмертні. Вшановуючи пам'ять великого Кобзаря, ми пропонуємо простежити за його образом в художній літературі. Огляд представляє окремі твори, написані про Т. Шевченка протягом ХХ ст. українськими авторами — нашими сучасниками і тими, хто вже пішов у вічність.

Художні твори про Тараса Шевченка почали писати ще за життя поета: у 1841 році свій вірш авторові «Кобзаря» присвятив О. Афанасьєв-Чужбинський. А нині літературна Шевченкіана нараховує понад сім тисяч творів. Художнє осмислення біографії Тараса Шевченка відбувалося разом з науковими дослідженнями, що допомагало письменникам розкривати подробиці життя і творчості поета крізь призму архівних документів.

У 1928 році Гнат Хоткевич звертається до шевченківської теми, розпочавши роботу над тетралогією «3 сім'ї геніїв». Епопея стала вершиною творчості Хоткевича і його лебединою піснею. На великий жаль, ця пісня лишилася недоспіваною у зв'язку з розстрілом автора 1938 р. Лише у 1966 році у львівському видавництві «Каменяр» побачив світ скорочений варіант двох частин епопеї Хоткевича «Тарас Шевченко». Так в белетристиці про Шевченка поступово з'являються беззаперечні факти і свідчення подій його життя і творчості.

Художній образ, невіддільний від історичної дійсності, постає в романі О. Іваненко «Тарасові шляхи». Відомо, що перша частина «Тарасових шляхів» з'явилася друком у 1939 році, у рік відзначення 125-річчя від дня народження Тараса Шевченка. Але після війни Іваненко знову повернулася до

твору, вирішивши обробити його і доповнити новими фактами із життя і творчості Кобзаря. П'ять частин роману відбивають найважливіші періоди в біографії Т. Шевченка.

У повоєнні роки письменник Леонід Смілянський розпочинає роботу над романом «Поетова молодість». Письменника зацікавив період життя і творчості Кобзаря, коли він формувався як поет, людина, громадянин. Чи не першим у художній Шевченкіані автор розкриває взаємини поета з багатьма сучасниками, зокрема з М. Костомаровим, П. Кулішем, В. Забіюю, Яковом де Бальменом, О. Капністом, Г. Закревською, Варварою Рєпніною. Художньо-дослідницьким є опис у романі процесу виходу в світ першого «Кобзаря» Т. Шевченка з акцентом на значній ролі у ньому Є. Гребінки.

Хронологічним продовженням «Поетової молодості» можна вважати роман З. Тулуб «В степу безкраїм за Уралом». Зінаїда Тулуб показала чи не найскладніший період життя Шевченка — роки заслання в Оренбурзькому краї, перебування його в експедиції Бутакова на Аральському морі тощо.

Повість О. Ільченко «Петербурзька осінь» стала першою спробою художнього зображення одного з важливих періодів життя Т. Шевченка — осені, проведеної ним у Петербурзі після повернення із заслання (жовтень — грудень 1858 року). Такий вибір часу розгортання основних подій твору передусім дозволив автору художньо відтворити величезний образ Кобзаря у повному розквіті його таланту, показати «душу живу» великого поета, дати читачам відчуття його неординарної людської особистості. Численні персонажі, пов'язані з образом Тараса, взаємодіють, розвиваються, як людські характери, посилюючи інтелектуальний, естетичний

потенціал повісті.

А про «перейславську осінь» Поета і Художника ви дізнаєтесь з історичного роману В. Дарди «Перейславські дзвони». В центрі цього твору — перебування Тараса Шевченка в Переяславі у 1845 році — найбільш плідному періоді поетичної та малярської творчості. «Живописна Україна» владно кликала митця у різні свої куточки. Саме завдяки цим малюнкам ми тепер маємо уявлення про тогочасний вигляд місцевостей, людей, з якими спілкувався Кобзар.

Художню Шевченкіану за місцем і роллю художнього домислу дослідники поділяють на два типи: сюжетно-подієвий та асоціативно-психологічний. До першого відносяться вищезгадані твори з обмеженою роллю авторського домислу, де увага акцентується на художній інтерпретації документально засвідчених біографічних фактів, хронології яких письменник намагається дотримуватись. Протилежний тип, асоціативно-психологічний, поєднує в собі твори з доміною художнього дослідження психології, внутрішнього світу героя. Такими є роман В. Шевчука «Син волі», події якого подано через сприймання великого Кобзаря. Читаючи, ми ніби стаємо свідками його не тільки зовнішнього, а й внутрішнього, духовного життя. У другій частині дилогії «Терновий світ» реальним часом оповіді є події кінця 1860 року, останніх місяців життя поета. Образ Т. Шевченка розгорнуто через ефект подвійного віддзеркалення, коли «я» двічі стає об'єктом свідомості — автора і головного героя.

«Доля переслідувала його в житті, скільки лиш могла, та вона не зуміла перетворити золоту його душі у ржу, ані його любові до людей в ненависть і погорду, а віри в Бога — у зневіру і песимізм. Доля не шкодувала йому страждань, але й не пожаліла віти, що били із здорового джерела життя. Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті — невмирущу славу і всерозквітаючу радість, яку в мільйонів людських серцях все наново збуджуватимуть його твори».

Ці слова Івана Франка ще раз підтверджують пропонувані книги.

